

4.4 SUBTEMA PARTICIPACIÓ CRÍTICA DE LA SOCIETAT

A. TEMA

L'actitud crítica envers la societat que vivim és inherent a la vida cristiana. Jesús mateix va exercir la crítica severa d'algunes actituds i formes de viure del seu temps. Els ideals de la justícia, de l'amor i de la pau són incompatibles amb determinades actituds i comportaments que es donen en les nostres societats. Evangelitzar és, doncs, predicar una bona notícia, mostrar un camí d'alliberament, però també consisteix en mostrar els obstacles, les pedres que impedeixen fer bé l'itinerari.

Prendre part críticament en la societat vol dir deixar enrere la passivitat i les actituds de comoditat, per fer sentir la nostra veu quan allò que es produeix en el nostre entorn atempta directament o indirectament contra la dignitat de la persona. Això ens afecta tots, no tan sols a les persones que tenen càrrecs de responsabilitat o que tenen un vida pública notòria. En aquest sentit, caldria identificar quins comportaments i quins models de vida són perjudicials per a la persona en la nostra societat i quines propostes alliberadores som capaços de pro-

posar a la llum de l'evangeli.

La crítica no s'ha de confondre mai amb l'actitud de ressentiment o de malvolença. La crítica que hem de fer cal que sigui contundent, però a la vegada, sense perdre de vista el fons de veritat i d'amor que hi ha en tot ésser humà. No es pot confondre mai la crítica de les idees i de les actituds amb el respecte que mereix tota persona independentment de quin sigui la seva opció ideològica.

B. TEXT BÍBLIC

EVANGELI DE JESUCRIST SEGONS SANT LLUC 14,35-35

"La sal és bona; però si perd el gust, amb què la tornaran salada? No és bona ni per a adobar la terra ni tan sols per al femer, i l'han de llençar. Qui tingui orelles per a escoltar, que escolti".

C. TEXT COMPLEMENTARI

"El més gran de tot l'ensenyament de Jesús, és que Ell no només ho ha predicat sinó que ho ha viscut fins al fons. És ell qui ha estimat els

seus propis enemics fins a morir per a ells. Podem dir que en Jesús allò que compta no és el resultat, sinó la manera d'actuar, de pensar, de ser. El seu Missatge és en la manera de fer, de viure, d'enraonar. Hi ha en Ell una unitat perfecta entre el que diu i el que fa. Parla de la no violència i Ell no és violent. Parla de l'amor als enemics i Ell dóna la vida per a ells.

(Carlo Carretto)

“Seguir Crist és quelcom molt distint d'admirar un model, tot i que tingueu un bon coneixement de les Escripures i de la teologia. Seguir a Crist és quelcom existencial. És voler imitar fins l'extrem de deixar-se configurar amb Ell, assimilar-se a Ell, fins al punt de ser *com una altra humanitat seva*.”

(Joan Pau II)

“Hem estat creats per estimar i ser estimats. Només l'amor i la misericòrdia poden acabar amb l'odi i les divisions en el món”.

(Mare Teresa de Calcuta)

“Sobre el discurs moral evangèlic, tan radical, cal dir un cosa. Es presenta amb una funció triple. És, abans que tot, crida que atrau tots els homes; és també *denúncia* que

condemna una humanitat encara enfonsada en l'egoisme i l'engany; aquestes dues funcions són fàcilment comprensibles amb una senzilla lectura de l'Evangelí. Cal, però, subratllar una tercera funció; el discurs moral cristià és *criteri de discerniment* de tot allò que hi ha entre els homes, per a distingir el que és humà i el que no ho és. L'exemple més entranyable són les benaurances: “Feliços els pobres en l'esperit... feliços els misericordiosos, els nets de cor...” (Mt, 5,3-12). Són, sens dubte, crida i denúncia perquè proposen una humanitat plena. Però sobretot són criteri per a discernir en la nostra història què és humà i què no ho és, per a discernir on hi ha realment l'obra de Déu entre nosaltres”.

(Gaspar Mora, La vida cristiana)

La vida cristiana es realitzarà en aquest món nou en la mesura en què es nodreixi de la Paraula de Déu. Aquesta vida cristiana és, sobretot, una resposta amorosa perquè el Missatge de Crist és el Missatge de l'amor. Déu parla al cor de la persona. En el nostre diàleg amb Ell el més important és mantenir un cor pur, una consciència neta, amb un sentiment d'amor genuí i rectes intencions.

(Bernard Häring, *Cristiano en un mundo nuevo*)

Ajuda els altres. Això és el millor per escapar del dolor que ara t'angoixa: ajuda els altres. Aquesta és la manera més ràpida d'escapar de la soledat que ara envolta: fes tot el que puguis pels demés.

(Y. Usami)

“Tot cristià ha rebut la Vida de Jesús a través del Baptisme. Per aquest sagrament, el cristià pot viure els valors de l'Evangelí, pot creure com Jesús, parlar com Jesús, treballar com Jesús, estimar com Jesús. Però, a més, el sagrament de la Confirmació ens capacita per ser apòstols, portadors d'aquesta Vida Nova. El Baptisme ens dóna la Vida, mentre que la Confirmació ens envia a comunicar aquesta Vida. ¿Com ho podem fer? Doncs, senzillament a través de les realitats quotidianes que ens toca viure. No cal anar-se'n a les missions ni cal deixar la feina ni cal dur una vida de monjo. Es tracta, simplement de continuar gaudint de les coses de la vida, de la família, dels amics, de la feina, però donant a tot això un to evangèlic. Per exemple, gràcies a la Vida de Jesús que portem dins nostre, podem viure millor el respecte, la comprensió, la tendresa i l'amor vers els nostres pares i germans, i fer que la nostra

vida familiar reflecteixi el Regne de Déu; podem apropar-nos més als nostres amics a través d'una amistat totalment desinteressada, del diàleg transparent, de l'empatia, cercant donar més que rebre; podem realitzar el nostre treball amb responsabilitat, pensant que el treball ben fet és una aportació que faig a la societat; i si el meu treball és estudiar, puc aprofitar el temps d'estudi i preparar-me per ser un bon professional en favor de la meua societat, aleshores, encara que no ho sembli, estic realitzant un autèntic acte de solidaritat, estic col·laborant amb la societat, estic construint la societat. Com podem veure, ser deixeble i apòstol de Jesús no és massa complicat. Només exigeix de nosaltres un desig de donar Vida, de fer que la gent que coneixem sigui una mica més feliç i que aquest món nostre sigui una mica millor. Quan, a més de això, donem gràcies pel que el nostre Pare ens regala, portem a la pregària les nostres inquietuds i els problemes i necessitats de les persones que estimem, aleshores estem molt a prop del nostre model que és Jesús de Natzaret”.

(EC)

EL QUE TINC POT AJUDAR A CONSTRUIR UNA SOCIETAT, EL QUE SÓC ÉS IMPRESCINDIBLE PER A CONSTRUIR UNA COMUNITAT.

Cal tenir alguna cosa per a construir la història?

“Estic convençut que tots estem cridats a construir la nostra petita o gran part de la història que ens pertoca. La majoria de nosaltres ho fem amb senzillesa, tenint cura dels nostres afers quotidians, en l’anonimat del nostre barri, del nostre poble, de la nostra ciutat. Però això no significa pas que puguem fer-ho amb indiferència o amb superficialitat, ben al contrari, tots plegats intentem dia rere dia posar tot el que som en allò que fem, tractant de fer la vida una mica millor a aquells que ens envolten. Conscients que només la nostra participació activa en la societat que ens ha tocat viure, pot posar aquell granet de sorra imprescindible en el marc incomparable del nostre avui.

Però, n’hi ha prou amb això? No haurem pensat més d’una vegada que... si tinguéssim això o allò, podríem fer aquesta cosa o aquella altra? A vegades veiem persones que busquen, fins i tot per a finalitats lloables, tenir poder polític o econòmic, o capacitat d’influir, de decidir, de

gestionar, d’administrar. Crec que no s’adonen que la gent que els envolta no es pregunta si tenen aquest o aquell enginy, aquesta o aquella capacitat. Més aviat la gent es pregunta si són coherents, íntegres, honestos, transparents, professionalment competents,... Quantes vegades hem vist als nostres pobles que guanyaven conteses electorals persones pertanyents a opcions polítiques minoritàries i/o amb poca capacitat d’influència. En quantes ocasions veiem al capdavant d’institucions, entitats i organismes persones que han estat escollides pels seus companys perquè han valorat el que són i no el que tenen.

Sovintegen en el nostre món d’aquest segle XXI expressions com ara: faig de comercial, tinc un càrrec a..., tinc la responsabilitat de gestionar..., tinc influència a l’administració, tinc un amic, tinc possibilitats d’ascendir, etc. Aquestes expressions que, al meu entendre, tenen una certa dosi d’exterioritat i de possessió, denoten una concepció de les coses basada més en la necessitat de tenir i de fer, que no pas de ser i d’estar. Són maneres de dir que fàcilment es poden substituir per: sóc comercial, sóc el responsable de..., sóc amic de..., sóc l’encarregat de..., espero poder millorar,...

A l'hora de fer camí amb els altres penso que és bo tenir el pensament en allò que la societat necessita, en el que puc aportar-hi. Però a la vegada tenir la mirada cap a dins, per veure qui sóc. Si miro enfora potser només veuré el que tinc i això pot ser molt valuós per ajudar a construir una societat, però si em faig conscient que la millor aportació sóc jo mateix: la meua manera de fer, de servir, d'estimar, de compartir, de treballar,... això és imprescindible per a construir una comunitat”.

D. TEXT DEL MAGISTERI DE L'ESGLÉSIA

CONDICIÓ COMUNITÀRIA DE LA VOCACIÓ HUMANA SEGONS EL PLA DE DÉU

24. Déu, que cuida de tothom amb sol·licitud paterna, ha volgut que els homes constitueixin una sola família i es tractin entre si amb esperit de germans. Tothom ha estat creat a imatge i semblança de Déu, el qual va fer d'un tot el llinatge humà per tal que poblés tota la faç de la terra (Ac 17, 26), i tothom està cridat a una sola i idèntica finalitat, això és, Déu mateix.

Per la qual cosa, l'amor de Déu i del proïsme és el primer i el ma-

nament més gran. La Sagrada Escripura ens ensenya que l'amor de Déu no pot separar-se de l'amor al proïsme: *...qualsevol altre precepte en aquesta sentència es resumeix: Estimaràs el proïsme com a tu mateix... L'amor és el compliment de la llei (Rm 13, 9-10; cf. Jn 4, 20). Aquesta doctrina posseeix avui extraordinària importància a causa de dos fets: la creixent interdependència mútua dels homes i la unificació també creixent del món.*

Més encara, el Senyor, quan demana al Pare que tots siguin u, com nosaltres també som u (Jn 17, 21-22), obrint perspectives tancades a la raó humana, suggereix una certa semblança entre la unió de les persones divines i la unió dels fills de Déu en la veritat i en la caritat. Aquesta semblança demostra que l'home, única criatura terrestre a qui Déu ha estimat per si mateixa, no pot trobar la seva pròpia plenitud si no és en l'entrega sincera de si mateix als altres.

INTERDEPENDÈNCIA ENTRE LA PERSONA HUMANA I LA SOCIETAT

25. La condició social de l'home demostra que el desenvolupament de la persona humana i el creixement de la pròpia societat estan mútua-

ment condicionats perquè el principi, el subjecte i el fi de totes les institucions socials és i ha de ser la persona humana, la qual, per la seva mateixa naturalesa, té absoluta necessitat de la vida social. La vida social no és, doncs, per a l'home sobrecàrrega accidental. Per això, a través del tracte amb els altres, de la reciprocitat de serveis, del diàleg amb els germans, la vida social engrandeix l'home en totes les seves qualitats i el capacita per respondre a la seva vocació.

Dels vincles socials que són necessaris per al cultiu de l'home, uns, com la família i la comunitat política, responen més immediatament a la seva naturalesa profunda; altres, procedeixen més aviat de la seva lliure voluntat. A la nostra època, per causes diverses, es multipliquen sense parar les connexions mútues i les interdependències; d'aquí neixen diverses associacions i institucions tant de dret públic com de dret privat. Aquest fenomen, que rep el nom de socialització, encara que conté alguns perills, ofereix, tanmateix, molts avantatges per consolidar i desenvolupar les qualitats de la persona humana i per garantir els seus drets.

Però si la persona humana, pel que fa al compliment de la seva vo-

cació, inclosa la religiosa, rep molt més d'aquesta vida en societat, no es pot, tanmateix, negar que les circumstàncies socials en què viu i en què està com immersa des de la seva infantesa, amb freqüència l'aparten del bé i l'indueixen al mal. És cert que les perturbacions que tan freqüentment agiten la realitat social procedeixen en part de les tensions pròpies de les estructures econòmiques, polítiques i socials. Però procedeixen, sobretot, de la supèrbia i de l'egoisme humans, que transtornen també l'ambient social. I quan la realitat social es veu viciada per les conseqüències del pecat, l'home, inclinat ja al mal des del seu naixement, troba nous estímuls per al pecat, els quals només poden vèncer-se amb gran esforç i amb l'ajuda de la gràcia.

Roma, a Sant Pere, 7 de desembre de 1965.
(Gaudium et Spes)

"El fidel laic no pot mai tancar-se sobre si mateix, aïllant-se espiritualment de la comunitat; sinó que ha de viure en un intercanvi continu amb els demés, amb un sentit viu de la fraternitat, en el goig d'una dignitat igual i en l'esforç per fer fructificar, junt amb els altres, l'immens tresor rebut en herència. L'Esperit del Senyor li confereix, com també als

demés, múltiples carismes; l'invita a prendre part en diferents ministeris i encàrrecs; li recorda, com també recorda als altres en relació amb ell, que tot allò que el distingeix no significa una major dignitat, sinó una especial i complementària habilitació al servei. D'aquesta manera, els carismes, els ministeris, els encàrrecs i els serveis del fidel existeixen en la comunió i per la comunió. Són riqueses que es complementen entre si en favor de tots..."

(Cristifideles laici 20)

"L'apostolat dels laics és participació en la mateixa missió salvífica de l'Església, apostolat al qual tots estan destinats pel Senyor mateix en virtut del Baptisme i de la Confirmació. (...) Així, tot laic, en virtut dels dons que li han estat atorgats, esdevé un testimoni i simultàniament un instrument viu de la missió de la mateixa Església en la mesura del do de Crist. (...) Crist... realitza la seva missió profètica... no només a través de la jerarquia... sinó també per mitjà dels laics, als quals, constitueix en testimonis i els dota del sentit de la fe i de la gràcia de la paraula per tal que la virtut de l'Evangeli brilli en la vida diària, familiar i social".

(Lumen gentium 33-35)

E. UN DIBUIX O VINYETA

F. UNA CANÇÓ

TÍTOL: EL HOMBRE DE NEGRO
 CD: 1978-1998
 GRUP: LOQUILLO Y LOS TROGLODITAS

Voy de negro y te preguntas el por qué
 porque no visto otros colores sé muy bien
 que mi apariencia puede resultar som-
 bría y gris
 tengo razones para vestir así.

Llevo el negro por los pobres y también
 por los vencidos puestos contra la pared

lo llevo por el preso que paga el sueldo de una ley hecha a medida del poder.

llevo el negro por aquellos que jamás hicieron caso a Cristo al proclamar que existe un camino de amor y de piedad hablo claro, tú me entenderás.

Voy de negro por la injusta soledad de los viejos y de los que acabarán fríos como piedras después de cabalgar mientras alguien se hace rico en su sofá.

Voy de negro por el joven que caerá en la guerra creyendo tener detrás a Dios y a su madre de su lado y no es verdad es la carne del juego de un general.

Sé que hay cosas que nunca estarán bien pero nada es imposible, mírame yo canto esta canción, que puedes hacer tú mira hacia dentro y carga con tu cruz.

Quiero enseñar un arco iris al cantar pero en mi espalda cae la oscuridad y hasta que la luz no brille de verdad voy de negro, y de negro me verán.

CANÇÓ: EL TEU MÓN ÉS AIXÍ
CD: FES UN GIR
GRUP: XIRAT

Desperta una ciutat que semblava dormida.
M'aixeco de mal humor com de costum.
Agafo el metro, pago el ticket ningú, em saluda.
M'introdueixo en el meu llibre, quin remei.

El pesat de l'acordio em canta el rotllo de cada dia.

"Que és molt trist demanar, però més trist és robar"

Segur que deu tenir vuit fills, muller i la sogra.

Segur que avui es prendrà unes copes en el bar.

Per fi he arribat al treball, el temps no espera, segur que el director avui estarà pesat. Em prenc el primer cafè si no, no aguanto i començo a pensar que sóc un home estressat.

Arriba l'hora de dinar i la gent parla de foteses.

Que aquell arbitre és un lladre, que Ronaldo ha fitxat.

Aquestes són les transcendències del meu dia, els vins alegren la vida al més pintat.

El ritme ja no pot parar, semblen atletes. No sé molt bé si això té algú sentit per a mi. Em diuen - "has de millorar" - "nen fes un màster, que el teu currículum és pobre per a mi." I quan me'n vaig a dormir sento que tot el que m'angoixa, comença a formar part d'un dia a dia que no vull.

"No pensis que al voltant hi viu gent fotuda."
"Ho has d'acceptar el teu món és així!"

G. UNA EXPERIÈNCIA A VIURE

Fer un estudi crític d'una campanya electoral, mirant de conèixer quines són les propostes concretes de cada partit.

H REFERÈNCIA : LLIBRES, LINKS,
BIBLIOGRAFIA, PÀGINES WEB...

<http://www.e-cristians.net/cream/>

<http://www.treballadors.org/>

<http://www.pangea.org/>

UNA PEL·LÍCULA:

TÍTOL: "ÓSCAR ROMERO"

Director: John Duigan

Es la història dels seus tres anys com a Bisbe de Sant Salvador durant l'inici d'una guerra civil que va causà la mort a més de 75,000 salvadorenys. La pel·lícula ens mostra com Mons. Romero va passar de ser un sacerdot passiu a un crític del govern repressiu d'El Salvador i líder dels pobres, denunciant la violència i la repressió en contra del seu poble.